

KAUKAINEN VALO

LEMPIKUORON JOULUKONSERTTI

Töölön kirkossa
to 16.12.2021 klo 19

johtaa
JULIA LAINEMA

TÄHTIKIRKAS talviyö sulkee meidät syliinsä – pakkanen ritisee ja lumi hohtaa pimeydessä. Valo talvisella taivaalla on kaukainen, mutta silti yhteinen meille kaikille sitä katsoville.

Konsertin aloittava Galina Grigorjevan *Alleluia* avautuu yllemme kuin tähtitaivas meditatiivisten sävyjen kasvaessa vaikuttavan suureksi soinniksi. Kuljemme eteemme avautuneen talvimaiseman lävitse Ilmo Riihimäen ja Ruben Liljeforsin tunnelmallisin sävelin ja pysähdymme kaukaisen tähden välkkeeseen. Andrea Tarrodin *Stjärna ur fjärran* ja Morten Lauridsenin *O nata lux* soivat yöllisen valon hohdetta.

Tunnelma kurkottaa yötaivaalta lähemmäs kuulijaa pieniyhtyeen esittämän Francis Poulencin *Quem vidistis pastoresin* myötä. Benjamin Brittenin *A Hymn to the*

Virgin taas yhdistää kaukana soivan soolokvartetin osaksi lähellä laulavaa kuoroa. Josquin Des Prez'in *Ave Maria*, *Virgo serena* ja Arvo Pärtin *Bogoróditse Djévo* kuvailevat Neitsyt Mariaa ja uuden syntymän iloa lämpöä hehkuvien sävelin. Kohoamme Jean Sibeliuksen, Einojuhani Rautavaaran ja Martti Helanteosten johdattelmina takaisin kohti taivaalla loistavaa valoa. Eric Whitacren *Lux Aurumque* päättää konsertin lämpimään harmoniakylppyyn.

Toivon, että nautit kanssamme matkasta kaukaisen valon lähteelle. Tunnelmallista konserttielämystä!

Julia Lainema

Lempikuoron taiteellinen johtaja

Alleluia	Galina Grigorjeva (1962–)
Hiljene, maa	Ilmo Riihimäki (1946–) ♦ san. Lauri Pohjanpää soolo: Inka Laisi
När det lider mot jul	Ruben Liljefors (1871–1936) ♦ san. Jeanna Otherdahl
Stjärna ur fjärran	Andrea Tarrodi (1981–) ♦ san. Viktor Rydberg soolo: Jouko Kelomäki
O nata lux	Morten Lauridsen (1943–) ♦ san. anon.
Quem vidistis pastores	Francis Poulenc (1899–1963) ♦ san. anon. kvintetti: Lotta Hyvärinen, Ella Kahärä, Xiaoyu Chen, Jouko Kelomäki, Lauri Marjamäki
A Hymn to the Virgin	Benjamin Britten (1913–1976) ♦ san. anon. soolokvartetti: Kaisu Havukumpu, Tuike Lehko, Eero Sipilä, Max Lainema
Ave Maria, Virgo serena	Josquin Des Prez (1450–1521) ♦ kirkollinen teksti
Bogoróditse Djévo	Arvo Pärt (1935–) ♦ kirkollinen teksti
Nyt seimelle pienoisen lapsen	Jean Sibelius (1865–1957) ♦ suom. san. Hjalmar Krokfors
Marjatan jouluvirsi	Einojuhani Rautavaara (1928–2016) ♦ san. Kalevala / Einojuhani Rautavaara
Hiljainen joululaulu	Martti Hela (1890–1965) ♦ san. Martti Hela
Lux Aurumque	Eric Whitacre (1970–) ♦ san. Edward Esch soolo: Salla Laisi

Konsertissa kuullaan Antti Suomalaisen ja Lassi Vihkon ääni-installaatio *Luces Obscurae*.

RIIHIMÄKI: HILJENE, MAA

soolo: Inka Laisi

Hiljene, maa.

Hiljene, työ.

Maan ylle kaartuvi jouluyö.

Syttyvät ylhäällä tähtien valot,

loistavat juhlaa taivahan talot

linnunratojen tuohuksiin

tuhansin korkein kirkkahin,

hiljene, työ.

Hiljene, maa,

kuuntele taivaan sanomaa:

Enkelten kuorot ja kantelet pauhaa

anteeksiantoa, riemua, rauhaa

ylitse tuskien, taistojen,

lävitse murheen kyynelten,

hiljene, maa.

Hiljeten lyö

sydän, sua kutsuvi nyt pyhä yö.

Isä on rientänyt valossa vastaan

eksyvää, kärsivää, kadonnutta lastaan,

sinua kohti pojassaan,

Hush, earth,

Hush, work.

Christmas night lays over the Earth.

The lights of the stars light up above,

The houses of heaven shine of jubilee

With the candles of the Milky Way,

With thousands of the highest and brightest,

Hush, work.

Hush, earth,

Listen to the message of heaven:

The choirs of angels and the canticles roar

Forgiveness, joy, peace

Over the pains, over the struggles,

through tears of sorrow,

Hush, earth.

Silently beats

heart, now the holy night calls thee.

The Father has come to meet you in the light

His lost, suffering, lost child,

Towards thee in his Son,

ikuista suurta rakkauttaan
sydämensä lyö.
Hiljene, työ.
Hiljene, maa!

Lauri Pohjanpää

*His everlasting great love
His heart beats.
Hush, work.
Hush, earth!*

transl. Elissa Shaw

LILJEFORS: NÄR DET LIDER MOT JUL

Det strålar en stjärna förunderligt blid,
i öster på himlen hon står.
Hon lyst över världenes oro och strid
i nära två tusende år.
När dagen blir mörk och när snön faller vit,
då skrider hon närmre, då kommer hon hit
och då vet man, att snart är det jul.

Ty julen är härlig för stora och små,
är glädje och ljuvaste frid,
är klappar och julgran och ringdans också,
är lycka oändligen blid,
är ljus, allas ögon då stråla som bäst,
och stjärnorna tindra som mest
och där ljuset är där är det jul.

Jeanna Otherdahl

*Tähti ihanalla lempeydellä loistaa,
itäisellä taivaalla se näkyy.
Hän loistaa maailman huolten ja kiistojen yläpuolella,
liki kaksituhatta vuotta.
Kun päivä pimenee ja lumi satelee valkeana,
hän lähestyy, hän tulee tänne
ja silloin tietää, että pian on joul.*

*Sillä joul on ihana nuorille ja vanhoille,
se on iloa ja suloista rauhaa,
se on lahjoja, joulukuusi ja piirileikkejä myös,
se on loputtoman suloinen onni,
se on valo! Kaikkien silmät loistavat,
ja tähdet tuikkivat kirkkaimmin
ja missä valo on, siellä on joul.*

suom. Elissa Shaw

*There is a star shining wonderfully gentle
In the East in the sky it is
It has been gleaming over the worries and struggles of the world
Since nearly two thousand years
When the day gets dark and when the snow falls white
It comes closer, then it comes here
And then you know that soon it is Christmas*

*Because Christmas is wonderful for young and old
There is joy and sweetest peace
There are presents and Christmas trees and ring dancing as well
There is infinitely gentle happiness
There is light, everyone's eyes then shine at their best
And the stars twinkle the most
And where the light is, there it is Christmas*

transl. charto, lyricstranslate.com

TARRODI: STJÄRNA UR FJÄRRAN

soolo: Jouko Kelomäki

Gläns över sjö och strand,
stjärna ur fjärran,
du, som i Österland,
tändes av Herran!
Stjärnan från Betlehem
leder ej bort, men hem.
Barnen och herdarne
följa dig gärna,
strålande stjärna.

Natt över Judaland,
natt över Sion.
Borta vid västerrand
slocknar Orion.
Herden, som sover trött,
barnet, som slumrar sött
vakna vid underbar
korus av röster.
Stjärna i öster.

Viktor Rydberg

*Kirkasta maamme nyt,
tähti sä Herran,
kaukana ilmennyt
loistossas kerran!
Kodista poishan ei,
kotiinhan tähti vei!
Lapset ja paimenet
johtohos lähti,
loistava tähti!*

*Yössä on Juudanmaa,
yössä on Sion.
Lännessä vuorten taa
peittyy Orion.
Paimen jäi nukkumaan,
lapsi se teltassaan
uinuvi vienoon: heräävät helkkeeseen
ihmeisen soiton, näkevät ilmenneen
tähten jo loiton.*

suom. Valter Juva

*Shine over lake and shore,
star from afar,
you, as in the East,
was lit by the Lord!
The Star of Bethlehem
leads not away, but home.
The children and the shepherds
Will gladly follow thee,
bright star.*

*Night over Judea,
night on Zion.
Away at the western edge
Orion goes out.
The shepherd, sleeping weary,
the child who slumbers sweetly
awake at the wondrous
chorus of voices.
Star in the East.*

transl. Elissa Shaw

LAURIDSEN: O NATA LUX

O nata lux de lumine,
Jesu redemptor saeculi,
dignare clemens supplicum
laudes precesque sumere.
Qui carne quondam contegi
dignatus es pro perditis,
nos membra confer effici
tui beati corporis.

anon.

*Oi valosta syntynyt valo,
Jeesus, maailman vapahtaja,
ota armollisena vastaan
ylistyksemme ja rukouksemme.
Sinä, joka kerran tulit lihaksi
kadotettujen tähden,
salli meidän tulla osaksi
siunattua ruumistasi.*

suom. Vera Välimäki

*O Light born of Light,
Jesus, redeemer of the world,
with loving-kindness deign to receive
suppliant praise and prayer.
Thou who once deigned to be clothed in flesh
for the sake of the lost,
grant us to be members
of thy blessed body.*

transl. anon.

POULENC: QUEM VIDISTIS PASTORES

kvintetti: Lotta Hyvärinen, Ella Kähärä, Xiaoyu Chen, Jouko Kelomäki, Lauri Marjamäki

Quem vidistis pastores dicite:
annuntiate pro nobis in terris quis apparuit.
Natum vidimus,
et choros Angelorum collaudantes Dominum.
Dicite quidnam vidistis,
et annuntiate Christi nativitatem.

anon.

*Kertokaa, paimenet, kenet olette nähneet:
ilmoittakaa kuka on ilmestynyt maailmaan puolestamme.
"Vastasyntyneen pojan me näimme,
ja enkelkuorot kiittämässä Herraa."
Kertokaa siis, mitä näitte,
ja ilmoittakaa maailmalle Kristuksen syntymä.*

suom. Lauri Marjamäki

*Whom did you see, shepherds, say,
tell us: who has appeared on earth?
The new-born we saw and choirs of angels
praising the Lord.
Say, what did you see?
And tell us of Christ's nativity.*

transl. anon.

BRITTEN: A HYMN TO THE VIRGIN

soolokvartetti: Kaisu Havukumpu, Tuike Lehko, Eero Sipilä, Max Lainema

Of one that is so fair and bright
Velut maris stella
Brighter than the day is light,
Parens et puella:
I cry to thee, thou see to me,
Lady, pray thy Son for me,
Tam pia,
That I may come to thee.
Maria!

All this world was forlorn
Eva peccatrice,
Till our Lord was born
De te genetrice.
With ave it went away
Darkest night, and comes the day
Salutis;
The well springeth out of thee.
Virtutis.

*Hänestä, joka on niin ihana ja kirkas,
niin kuin meren tähti,
hänestä säteilevä valo on kirkkaampi kuin päivä
neitsyt, joka kuitenkin synnytät,
pyydän sinua, katso puoleeni,
Valtiatar, rukoile Poikaasi puolestani,
sinä, joka olet niin lempeä,
että saisin tulla luoksesi,
Maria!*

*Koko maailma oli tuomittu kadotukseen
Eevan lankeemuksen takia,
kunnes Herramme syntyi
sinusta, äidistä.
Gabrielin tervehdysten myötä haihtui
synkkä yö ja koitti päivä,
pelastuksen päivä.
Sinusta pulppuavat
hyveen lähteet.*

Lady, flow'r of everything,
Rosa sine spina,
Thou bare Jesu, Heaven's King,
Gratia divina:
Of all thou bear'st the prize,
Lady, queen of paradise
Electa:
Maid mild, mother
es Effecta.

anon.

*Valtiatar, kukkien kukka,
ruusu ilman piikkejä,
sinä synnytit Jeesuksen, Taivaan Kuninkaan,
olit täynnä jumalallista armoa:
Kaikkien ihmisten joukosta sinut korotettiin.
Valtiatar, paratiisin kuningatar,
valittu
lempeä neitsyt, äiti
sinun kauttasi tämä on tapahtunut.*

suom. Erkki Pullinen

DES PREZ: AVE MARIA, VIRGO SERENA

Ave Maria gratia plena,
Dominus tecum virgo serena,
Ave cuius conceptio,
Solemni plena gaudio,
Celestia, terrestria,
Nova placet leticia.

Ave cuius nativitas
Nostra fuit solemnitās,
Ut lucifer lux oriens,
Verum solem preveniens.

Ave pia humilitas,
Sine viro fecunditas,
Cuius annunciatio,
Nostra fuit redemptio.

Ave vera virginitas,
Immaculata castitas,
Cuius purificatio
Nostra fuit purgatio.

*Ole tervehditty, sinä armon saanut,
Herra kanssasi, ihana neitsyt,
Ole tervehditty sinä, jonka hedelmöittyminen
juhlallisen riemukas hedelmöittyminen
täyttää taivaat ja maat
uudella riemulla.*

*Ole tervehditty sinä, jonka syntymästä
tuli meille riemujuhla,
joka valonkantajana nouset
ja käyt oikean auringon edellä.*

*Ole tervehditty sinä hurskas ja nöyrä
joka tulit raskaaksi miehen koskematta,
jonka saamasta ilmoituksesta
tuli meidän pelastuksemme.*

*Ole tervehditty, sinä todellinen neitsyt
koskematon ja siveä
sinä jonka puhtaudesta
tuli meidän sovituksemme.*

Ave preclara omnibus
Angelicus virtutibus,
Cuius fuit assumptio
Nostra glorificatio.

O mater dei,
Memento mei.
Amen.

kirkollinen teksti

*Ole tervehditty sinä, jolla on
kaikki enkelten hyveet,
jonka synnyttäminen
tuli meidän kunniaksemme.*

*Oi Jumalan Äiti,
muista minua
Aamen.*

suom. Erkki Pullinen

*Hail Mary, full of grace,
The Lord is with you, gentil Virgin.
Hail, whose conception,
Full of solemn joy
Fills the heaven, the earth,
with new rejoicing.*

*Hail, thou whose birth
Was our festival
As our luminous rising light,
Coming before the true sun.*

*Hail, pious humility,
Fertility without a man,
Whose annunciation,
Was our salvation.*

*Hail, true virginity,
Unspotted chastity,
Whose purification
Was our cleansing.*

*Hail, famous with all,
Angelic virtues,
Whose assumption
Was our glorification.*

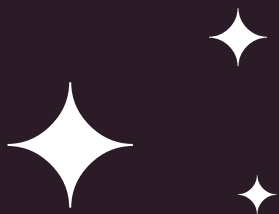
*O Mother of God,
Remember me.
Amen.*

transl. anon.

PÄRT: BOGORÓDITSE DJÉVO

Богородице Дево, радуйся,
благодатная Марие, Господь с тобою.
Благословена ты в женах,
и благословен плод чрева твоего,
яко Спаса родила еси душ наших.

trad. rukous

*Jumalansynnyttäjä Neitsyt, iloitse,
armitettu Maria, Herra olkoon kanssasi.
Siunattu sinä olet, naisista siunatuin,
ja siunattu olkoon sinun kohtusi hedelmä,
kun synnytit Vapahtajan sieluillemme.*

suom. Lauri Marjamäki

*Rejoice, virgin mother of God,
Mary, full of grace, the Lord is with you.
Blessed are you among women,
and blessed is the fruit of your womb,
for you have borne the Savior of our souls.*

transl. Barry Johnston

SIBELIUS: NYT SEIMELLE PIENOISEN LAPSEN

Nyt seimelle pienen lapsen
käy autuas toiviotie.
Niin nuoren kuin harmajahapsen
se yhdessä juhlaan vie.
Vain hiljainen, nöyrä kansa
on toivioletkellä.
Se etsivi kuningastansa
nyt Jumalan hetkellä.

Jo väräjää jokainen kieli
sen sielujen saattueen.
Oot siinä kuin lapsi pieni,
kun katselet ihmeeseen.
On pahnolille seimen halvan
se kätkeyty vuoteeseen.
Min sulkema liekään salvan
tie ylhäisten huoneeseen.

Oi aukaise syömmeni ukset,
sä, Herrani, sisään käy.
Kun täyttyvi aavitukset,
ei murhetta missään näy.

*To the child lying in the manger
a crowd of pilgrims goes.
There walk the jubilant young,
the old with grey hair.
They seek their God
And Lord in this holy time
And quietly and humbly they pray
To be filled with heaven's peace.*

*There are many thousands of voices,
In the pilgrimage of souls.
But only as a child
You find what the shepherds once saw.
On the bed of straw
Mary has laid her boy down
And here in the low stable
you see the sky open.*

*O Lord, open my heart
and enter into my destitution.
For now thy grace is complete
Now all joy is mine.*

Et saapunut itses tähden,
vaan kurjien syntisten.
Siis minäkin luokses lähden,
kun juhla on juhlien.

Hjalmar Krokfors

*You came to the very poor,
and I am one of them.
So I meet the wonder of love
At the manger in Bethlehem.*

transl. from Swedish Elissa Shaw

RAUTAVAARA: MARJATAN JOULUVIRSI

Marjatta matala neiti,
pyhä piika pikkarainen,
teki tuonne pienen poijan
heinille hevosen luoksi.
Pesi pienen poikuensa,
kääri kääreliinahansa,
henkeäs, hyvä hevonen,
huokoas vetäjävarsa!

Marjatta matala neiti,
pyhä piika pikkarainen,
piiletteli poiuttansa,
kasvatteli kaunoistansa,
kullaista omenuttansa,
hopeista sauvoansa,
sylissänsä syöttelevi,
käsissänsä kääntelevi.

Hänpä on minunki luonut
näille päiville hyville,
hänpä on minunki luonut
näille päiville pahoille.

*Marjatta the lowly maiden,
meek and holy little maiden,
brought forth her little firstborn babe
on the hay in the horse's stable.
Now she washed her newborn boy,
in his swadling clothes wrapped him.
O, thou good horse, breathe upon me,
o, thou drouht-foal, blow upon me!*

*Marjatta the lowly maiden,
meek and holy little maiden.
Kept her son out of sight
and cared for her son, her beauty,
cared for her golden apple,
cared for her silver staff.
She nursed him in tender arms,
with tender arms did she caress him.*

*He it was who me created,
made me in these days of goodness,
he it was who me created,
made me in these days of evil.*

Tule, Luoja, turvakseni,
avukseni armollinen
näissä töissä työlähissä,
ajoissa ani kovissa.

Kalevala / Einojuhani Rautavaara

*Come creator, aid thy servant,
thou most gracious god of mercy
in these anxious days of torment,
in these days of pain and anguish!*

transl. anon.

HELA: HILJAINEN JOULULAULU

Hiljainen joululaulu. Hämyyn haihtuva laulu.
Korkeella valot välkkyvät nään
keskellä talven huurteen ja jään.
Joulu, oi, joulu, auvoinen armas,
riemuntäytenä luoksemme tullos!
Hiljainen joululaulu, hämyyn haihtuva laulu, haihtuva laulu.

Unteni joululaulu, sinihimmeä laulu.
Kiitävi sävel kahlimaton.
Kaukana täältä ystävä on.
Joulu, oi joulu, suo riemus, rauhas,
onnenhetkien kirkasta kultaa!
Unteni joululaulu, sinihimmeä laulu, himmeä laulu.

Kaukainen joululaulu, pyhä, hiljainen laulu.
Suo mulle kätes, ystävä oi!
Kanssani kuule, laulu kun soi:
enkelten kuoro juhlanan joulun
taivaan holvien sinestä helkkyy.
Kaukainen joululaulu, pyhä, hiljainen laulu, hiljainen laulu.

Martti Hela

*A quiet Christmas carol, the fading song of twilight.
High above the flickering lights I see
In the midst of winter's frost and ice.
Christmas, O Christmas, sweet, dear Christmas,
Come to us filled with joy!
A quiet Christmas carol, the fading song of twilight.*

*A Christmas carol of my dreams, a song of the blue haze.
The melody flies unchained
Far from here is my friend.
Christmas, O Christmas, give me your joy and peace,
The bright gold of happiness!
Christmas carol of my dreams, hazy blue song, dim song.*

*A distant Christmas carol, a holy, quiet song.
Give me your hand, friend oh!
Hear with me, when the carol rings:
A choir of angels celebrating Christmas
From the blue vaults of heaven.
A distant Christmas carol, holy, quiet carol.*

transl. Elissa Shaw

WHITACRE: LUX AURUMQUE

soolo: Salla Laisi

Lux,
Calida gravisque pura velut aurum
Et canunt angeli molliter
modo natum.

latin transl. Charles Anthony Silvestri

Valo,
lämmen ja raskas kuin puhdas kulta
ja enkelit laulavat hiljaa
vastasyntyneelle vauvalle.

suom. Elissa Shaw

Light,
warm and heavy as pure gold
and the angels sing softly
to the new-born baby.

orig. poem Edward Esch

SOPRAANOT

Kaisu Havukumpu
Aino Heiskanen
Lotta Hyvärinen
Inka Laisi
Salla Laisi
Roosa Pohjalainen
Anna Pulliainen
Saara Yli-Savola

ALTOT

Xiaoyu Chen
Anni Jaalas
Eija-Mari Karjalainen
Ella Kähärä
Ava Lainema
Tuike Lehko
Aida Räihälä
Elissa Shaw

TENORIT

Pyry Kantonen
Jouko Kelomäki
Eero Sipilä
Lassi Vihko

BASSOT

Chris Helle
Max Lainema
Lauri Marjamäki
Leo Niemi
Paavo Rinkkala
Antti Suomalainen
Timi Taipale
Aleksi Tiira
Otto Veltheim

© Tuomas Aro

LEMPIKUORO

Lempikuoro on kokeneiden laulajien syksyllä 2019 perustama helsinkiläinen sekakuoro, jossa korkea-tasoinen laulu kohtaa musiikin tekemisen riemun ja uusien esitystapojen uteliaan tutkimisen. Noin 30-henkisen kuoron ohjelmisto rakentuu laaja-alaisesti klassisesta kuoromusiikista renessanssista nykypäivään ja poikkeaa mieluusti myös kokeellisen puolella. Lempikuoro valitsi keväällä 2020 ensimmäiseksi taiteelliseksi johtajakseen Julia Laineman. Kuoron ensimmäinen kausi huipentui marraskuussa 2020 videostriiminä ja -tallenteena toteutettuun konserttiin, joka keräsi kuukauden aikana lähes 2 400 katselukertaa. Lokakuussa 2021 Lempikuoroa kuultiin Paavalinkirkossa ainutlaatuisessa yhteiskonsertissa rock-artisti Janne Masalinin kanssa.

www.lempikuoro.fi

© Vuokko Salo

JULIA LAINEMA

Julia Lainema opiskelee toista maisterintutkintoaan Sibelius-Akatemian kuoronjohdon koulutusohjelmassa professori Nils Schweckendiekin johdolla. Vuonna 2016 hän valmistui Sibelius-Akatemiasta musiikkikasvatuksen maisteriksi. Juliaa kiinnostavat erityisesti kuoron soinnin ja intonaation kehittäminen, kommunikointi laulajien kanssa sekä laulajien oman taiteilijuuden vahvistaminen. Hänen intohimonsa on ennakkoluuloton ohjelmistosuunnittelu ja kiinnostavien, niin laulajille kuin kuulijoille elämyksellisten konserttikokonaisuuksien rakentaminen. Lempi-kuoron lisäksi Julia toimii Ahjo Ensemblen ja Pohjalaisten Osakuntien Laulajien taiteellisena johtajana. Hän sovittaa ja säveltää kuoromusiikkia ja on organisoinut erilaisia kuoromusiikin tapahtumia. Julia on Suomen kuoronjohtajayhdistyksen yhdenvertaisuustoimikunnan jäsen ja kirjoittaa kuoroaiheista blogia ”Kuoromusiikin säveltävät naiset”.

www.julialainema.com

**LEMPIKUORO TOIVOTTAI KAIKILLE HAUSKAA JOULUA
JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA!**

**LEMPI
KUORO**